

Muudatusettepanekud tubakaseaduse muutmise seaduse eelnõu 223 SE I juurde

1. Muuta eelnõu paragrahvi 1 punkti 4 ning sõnastada järgmiselt:

4) paragrahvi 3 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Kuumutatud tubakatoode on uudne tubakatoode, mis koosneb kuumutatavast seadmest ja kuumutatavast tubakapulgast või -kapslist, et eritada nikotiini ja muid kemikaale sisaldavat aerosooli, mida kasutaja sisse hingab ja mis sõltuvalt toote omadustest on suitsuvaba või suitsetatav tubakatoode.“;

Selgitus. Eelnõu § 1 lõike 4 täiendamine on vajalik selliselt, et uudse kuumutatud tubakatoote sättesse oleks lisatud kuumutatav tubakatoode tervikseadmena (*product*) õigusselgelt nii, et kõikidele osapooltele on arusaadav, et toote all mõistetakse kõiki selle osasid, ka neid täitekapsleid, mida müüakse eraldiseisvalt.

Kuumutatud tubakatoote erandeid lõpetavas direktiivis on eestikeelne tõlge¹ tõstetud eelnõusse arvestamata tubakadirektiivi definitsioonide koostõlge ja nii võib tekkida olukord, kus kuumutatud tubakatootena käsitletakse ekslikult üksnes tootesse sisestatavat kapslit. Õigusselgusetus on seotud ka käesolevates muudatusettepanekutes toodud ettepanekuga nr 3², kus toome välja, et sisestavas kapslis on ebaselge, kas võib või ei või olla tubakat. WHO³ on defineerinud kuumutatavat tubakatoodet kui toodet, mis koosneb kahest komponendist: sisestav osa (pulgakujuline, kapslikujuline vmt) ja seade, mis sisestavat osa kuumutab (vt lisatud joonis⁴). Nagu jooniselt näha, oleks tervikasja regulatsiooni puudumisel võimalik lihtsalt lisada maitse- ja lõhnaaineid seadmesse, jätmata need samas lisamata tubakapulka. Vastavalt WHO ülevaatele sõltub ka tegelik nikotiini omastamine konkreetsest seadmest, millesse tubakapulk pannakse, seadmed on jagatavad tänase seisuga WHO andmetel nelja kategooriasse. Ka tootjad ise kinnitavad, et erinevad kuumutatavad labad on erinevatel tootjatel erinevad ja ei sobi isegi mitte omavahel kokku⁵.

¹ Direktiiv (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2100>) art 1 p 1: „Esimeses lõikes nimetatud „kuumutatud tubakatoode“ on uudne tubakatoode, mida kuumutatakse, et eritada nikotiini ja muid kemikaale sisaldavat aerosooli, mida kasutaja(d) sisse hingavad ning mis sõltuvalt toote omadustest on suitsuvaba või suitsetatav tubakatoode.“

² Igaks juhuks juhime ka tähelepanu, et eelnõus pakutud TuBS § 8 lg 7 ei ole õigusselge, kuna tubakas, mis sisaldab nikotiini, asub kuumutatavas tubakatootes sellesse lisatavas kapslis või tubakapulgas, mõlemad mõisted (kapsel ja tubakapulk) ei ole seaduses avatud.

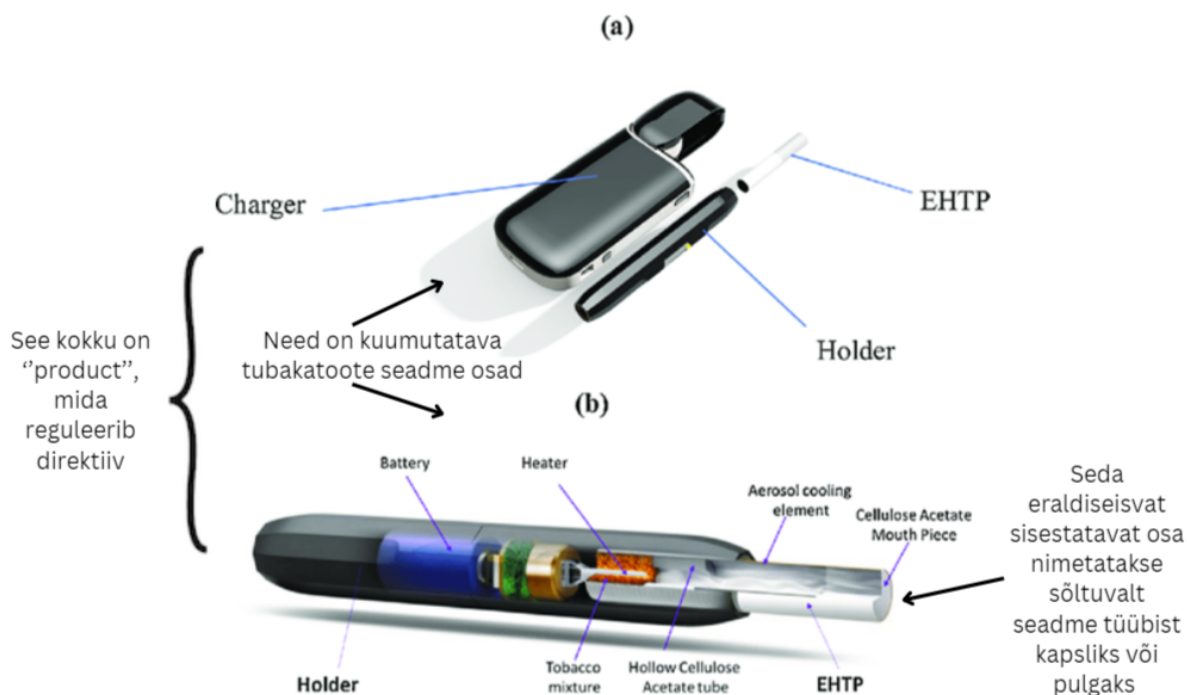
³ World Health Organization 2023. Heated Tobacco products. Summary of research and evidence of health impacts. Internetis leitav: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490>

⁴ a-The-three-components-of-the-Electrically-Heated-Tobacco-System-EHTS-and-b.png. Allikas: An experimental investigation into the operation of an electrically heated tobacco system. December 2019.

[Thermochimica Acta](https://doi.org/10.1016/j.tca.2019.178475) 684(Supplement 2):178475. DOI:[10.1016/j.tca.2019.178475](https://doi.org/10.1016/j.tca.2019.178475)

⁵ Vt nt <https://ee.iqos.com/et/heets> („HEETS tubakapulgad ei sobi ILUMA seadmetesse.“)

Mõiste täpsustus on vajalik ka seetõttu, et Eesti tubakaseaduses puudub kõikide mõistete defineerimine. Näiteks on Euroopa Liidu nn tubakadirektiivi (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/40/EL) artiklis 2 defineeritud 41 mõistet. Definitsioonist on näiteks näha, et tubakadirektiivi artikkel 2 p 18 määratleb koostisosad koos mistahes elemendiga, mis sisaldub lõplikus tubakatootes⁶. Sama artikli p 22⁷ määratleb, et direktiivi kohaldusmiala sisaldab tegelikkuses eralduvat nikotiini kogust, mis kuumutatava tubakatoote puhul sõltub otseselt seadmest. Ka sama artikli p 23⁸ käsitleb seadme mistahes osasid, mis lõpptulemust mõjutavad.

2. Muuta eelnõu paragrahvi 1 punkti 5 ning sõnastada järgmiselt:

5) paragrahvi 7 teksti täiendatakse pärast sõna „suitsetamistubaka“ tekstiosaga „, kuumutatud tubakatoote“;

⁶ Tubakadirektiivi (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0040>) Art 2 p 18 „koostisosa” – tubakas, lisaaine, samuti kõik ained või elemendid, mis leiduvad lõplikus tubakatootes või seotud tootes, sealhulgas paber, filter, trükivärv, kapslid ja liimid;

⁷ Ibid., art 2 p 22 „maksimaalne sisaldus” või „eralduva aine maksimaalne kogus” – tubakatootes sisalduva aine või tubakatootest eralduva aine maksimaalne kogus milligrammides (võib olla null); „

⁸ Ibid., art 2 p 23 „lisaaine” – tubakatootele, selle tarbijapakendile või välispakendile lisatud aine, mis ei ole tubakas;

Selgitus. Eelnõuga juurde lisatavas osas on kustutatud sõna „suitsetatava“. Kui eelnõus käesolevat muudatust ei tehtaks, oleks Eesti turul kuumutatud mittedsuitsetavad tubakatooted lubatud tarvitamiseks igal pool lasteaiast riigikogu saalini. See võib olla mõne tubakatootja huvides, kuid kindlasti ei ole see Eesti tervishoiu, eriti aga laste tervise kaitse huvides.

TuBS § 7 defineerib suitsetamise mõiste tubakaseaduse tähenduses. Juhul, kui jätta suitsetamise mõiste alt välja kuumutatud mittedsuitsetavad tubakatooted, muutub nende suitsetamine lubatuks kõikjal. Suitsetamiseks keelatud või piiratud kohad (TuBS § 29 – 30) lähtuvad nimelt TuBS § 7 toodud suitsetamise definitsioonist.

Võrdlusena võib tuua, et ka e-sigarettide puhul hingatakse sisse aerosooli, mitte suitsu, ning e-sigareti tarvitamisele rakendatakse piiranguid.

Eestis on näiteks müügis 11 erinevat HEETS kuumutatud tubakatoote varianti, sealhulgas ka „intensiivsema värskusega“ tubakatooted⁹. HEETS on tubakatoodete suurtootja Philip Morrise kaubamärk ning HEETS kuumutatavate tubakatoodete kohta on Stockholmi kohus teinud asjas nr 3803-22 (26.09.2022) otsuse, et tegemist on suitsuvabade tubakatoodetega, kuna nendes kasutatakse endotermilist protsessi, aga suitsetatavas tubakatootes kasutatakse eksotermilist protsessi¹⁰. Seega ei saa olla Sotsiaalministeeriumile teadmata, et endotermilised tubakatooted ei ole suitsetavad tubakatooted. Juhul, kui muudatust ei tehta, teeniks seadusesäte näiteks aktiivse lobitööga silma paistva tubakatootja Philip Morrise huve, kelle kuumutatavad tubakatooted HEETS oleks Eestis lubatud tarvitamiseks ilma mingite piiranguteta.

3. Muuta eelnõu paragrahvi 1 punkti 6 ning sõnastada järgmiselt:

6) paragrahvi 8 lõiked 5–7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Sigarettidel, sigarettideks keerataval suitsetamistubakal ja kuumutatud tubakatootel ei tohi olla eristav maitse või lõhn. Eristav maitse või lõhn on selgelt tuntav maitse või lõhn, välja arvatud tubaka maitse või lõhn, mille annab lisaaine või lisaainete kombinatsioon ja mis on äratuntav enne sigareti, suitsetamistubaka või kuumutatud tubakatoote tarbimist või tarbimise ajal.

„(6) Sigarettide, sigarettideks keeratava suitsetamistubaka ja kuumutatud tubakatoote koostisosad, nagu filtrid, paberid, pakendid ja kapslid või muud osad ei tohi sisaldada maitse-ega lõhnaaineid. Keelatud on mis tahes tehnilise lahenduse kasutamine, mis võimaldab muuta tubakatoote maitset või lõhna või suitsu intensiivsust.

(7) Sigarettide, sigarettideks keeratava suitsetamistubaka ja kuumutatud tubakatootega kasutatavad filtrid, paberid ja kapslid ei tohi sisaldada tubakat ega nikotiini.“;

Selgitus. TuBS § 8 lg 6 täiendamine on vajalik, kuna vastasel korral muutub maiste- ja lõhnaaine lisamine tootesse sättes nimetamata asukohtadesse lihtsaks. ME nr 1 juurde lisatud joonis näitlikustab probleemi olemust.

⁹ <https://ee.iqos.com/et>

¹⁰ <https://www.domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/nyheter/2022/09/forvaltningsratten-bedomer-att-heets-utgor-en-rokfri-tobaksvara/>

Igaks juhuks juhime ka tähelepanu, et eelnõus pakutud TuBS § 8 lg 7 ei ole õigusselge, kuna tubakas, mis sisaldab nikotiini, asub kuumutatavas tubakatootes sellesse lisatavas kapslis või tubakapulgas, mõlemad mõisted (kapsel ja tubakapulka) ei ole seaduses avatud.

4. Muuta eelnõu paragrahvi 1 punkti 8 ning sõnastada järgmiselt:

8) paragrahvi 17 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Nikotiini sisaldava või nikotiinisalduseta ühekordse elektroonilise sigareti ja ühekordselt kasutatava täitekapsli või elektroonilise sigareti mahuti maht ei tohi olla suurem kui kaks milliliitrit.“;

Selgitus. TubS reguleerib elektrooniliste sigarettidena nii nikotiini sisaldavaid kui nikotiinita elektroonilisi sigarette (TuBS § 8-1 lg 2), mõlema toote müük on keelatud alaealistele. Tooted on väliselt eristamatult sarnased ning nikotiinisalduseta e-sigarette turundatakse lastele harjumuse loomiseks. Nikotiinita e-sigaretid võivad olla täidetavad ka nikotiinisaldusega e-vedelikega. Kuna välisel vaatlusel ei ole võimalik hinnata, kas tootel on tegelikkuses nikotiini sees või mitte, siis on eeskätt laste tervise kaitseks ja võimalike mürgistusjuhtumite ärahoidmiseks oluline, et täitekapsli või mahuti maht oleks reguleeritud ka nikotiinisalduseta elektroonilistel sigarettidel.

Eelnõu seletuskirjas on viidatud, et piirangu täpsustus kehtib ka tühjadele täitekapslitele („Sellest tulenevalt kehtib 2 ml piirang ka tühjalt müüdavatele korduvkasutatavatele elektroonilistele sigarettidele, tühjadele mahutitele ja kapslitele, kuna neid täidetakse hiljem nikotiini sisaldava vedelikuga ning suuremate mahutitega elektrooniliste sigarettidega võib tekkida nikotiinimürgistuse oht.“). Seega on ilmselgelt silmas peetud mistahes kapsleid, kuna ka tühjad kapslid on nikotiinivabad.

Esitab: Eesti 200 fraktsioon

/allkirjastatud digitaalselt/

Toomas Uiho
esimees

26.09.2023